

Aan:	de gemeenteraad	Van team:	
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Diepen	Adviseur:	Dolf Rientjes
Betrokken portefeuillehouder:		E-mail:	d.rientjes@denhelder.nl
Classificatie:	Openbaar	Kenmerk:	0000374089
		Datum voorstel:	8 april 2025
Onderwerp:	Voorstel tot het vaststellen van het Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement 2025		

Publiekssamenvatting:

De gemeente actualiseert haar beleidskader uit 2019 voor het weerstandsvermogen en risicomanagement. Dit kader bepaalt hoeveel financiële reserves de gemeente nodig heeft om onverwachte kosten op te vangen en financiële stabiliteit te garanderen. Daarnaast beschrijft het kader op welke wijze het weerstandsvermogen wordt bepaald en de risico's worden gekwantificeerd.

Geadviseerd besluit:

het Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement 2025 vast te stellen.

Aanleiding en context

Het beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement vormt een belangrijk onderdeel van het financiële beleid van de gemeente. Het stelt normen voor de financiële buffer die nodig is om risico's op te vangen en financiële stabiliteit te waarborgen, zonder dat het beleid dat is vastgesteld in de begroting in belangrijke mate moet worden bijgesteld. Wanneer de risico's en de beschikbare middelen met elkaar in evenwicht zijn, is er sprake van een weerstandsratio van 1,0. Dit getal is als minimumpositie opgenomen in het coalitieakkoord. Volgens algemene definities van de gewenste omvang van weerstandsvermogen wordt dit ook als minimumnorm gehanteerd om het weerstandsvermogen als 'voldoende' te kunnen duiden.

In de Financiële verordening gemeente Den Helder 2024 is opgenomen dat de raad het beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement vaststelt en periodiek evalueert. De evaluatie van het in 2019 vastgestelde kader en aanbevelingen van de accountant hebben geleid tot deze actualisatie.

Doelen en resultaten

Door voornamelijk de systematiek van berekening van het weerstandsvermogen en kwantificering van risico's aan te passen zal het vernieuwde beleidskader, op onderdelen beter dan het huidige kader, zorg te dragen voor het:

- waarborgen van een solide financiële positie van de gemeente
- vaststellen van normen en richtlijnen voor het benodigde weerstandsvermogen
- beperken van financiële risico's en het verbeteren van risicomanagement
- naleven van relevante wet- en regelgeving, waaronder de BBV-richtlijnen

Kaders en omstandigheden

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) stelt eisen aan het weerstandsvermogen en risicomanagement. Daarnaast bepaalt de Financiële verordening gemeente Den Helder 2024 dat dit kader moet worden opgesteld (artikel 9, lid 1, onder g).

Argumenten en alternatieven

Het huidige beleidskader dateert uit 2019, een aantal ontwikkelingen maakt het wenselijk om dit beleidskader te actualiseren:

1. De wijze van berekening van het weerstandsratio is vastgelegd in het beleidskader om de subjectiviteit (eigen beoordeling) zo veel als mogelijk te objectiveren. De accountant heeft de raad in het accountantsverslag bij de jaarrekening 2023 geïnformeerd dat hij van mening is dat de huidige berekening aanpassing behoeft om de objectiviteit van de berekening beter te borgen.
2. Deze subjectiviteit zit voornamelijk in het verminderen van het risicobedrag met een vast percentage van 40% met als reden dat niet risico's zich tegelijk voor zullen doen en dit vervolgens te corrigeren met een verhoging van de risico's door een vast bedrag op te tellen van € 2.500.000. In het nieuwe kader zijn deze correcties niet meer opgenomen.
3. Het volume van de begroting van de gemeente is inmiddels gestegen tot meer dan € 260 miljoen euro per jaar. In het huidige kader is de financiële ondergrens voor het inventariseren van risico's € 10.000 per risico, wat neerkomt op 0,004% van het begrotingstotaal. Door de financiële ondergrens te verhogen, kan het risicomanagement zich beter richten op de risico's die daadwerkelijk materieel zijn voor de financiële positie van de gemeente. Dit voorkomt dat er onnodig veel capaciteit wordt besteed aan relatief kleine risico's die geen significante invloed hebben op onze weerbaarheid of begroting. In het nieuwe kader is daarom de financiële ondergrens verhoogd naar € 100.000.
4. Risico's worden gekwantificeerd door het maximale risicobedrag te vermenigvuldigen met de waarschijnlijkheid dat deze zich voor zullen doen en de inschatting van de daadwerkelijk omvang (kans x impact). In het huidige kader is de kleinste impact kans 20%. Dit is relatief groot voor risico's van bijvoorbeeld verstrekte leningen waar meer dan voldoende zekerheden in de vorm van hypotheekrecht is verstrekt. Om deze reden is een percentage toegevoegd van 5% zodat een reëlere risico-inschatting kan worden gemaakt.
5. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit telden bestemmingsreserves mee. Deze reserves zijn echter ingesteld met een specifiek doel, waardoor deze bij ongewijzigd beleid niet beschikbaar zijn. In het nieuwe kader tellen deze reserves daarom niet meer mee bij de bepaling van de weerstandscapaciteit.
6. In het huidige kader is een (daadwerkelijke) doorrekening van de weerstandscapaciteit opgenomen voor de looptijd hiervan (4 jaren). Aangezien de doorrekening van het weerstandsvermogen een vast onderdeel is van zowel de jaarrekening als de begroting zal deze niet meer in het nieuwe kader worden opgenomen. Daarnaast bepaalt de Financiële verordening gemeente Den Helder 2024 en visie op planning & control (2023) dat beleidskaders iedere 4 jaren worden geëvalueerd en slechts worden aangepast indien noodzakelijk.

Het voorgestelde beleidskader zorgt er dus voor dat de risico's en het weerstandsvermogen (en daarmee de weerstandsratio) objectiever kunnen worden vastgesteld, wat leidt tot een betrouwbaarder beeld. De vorengenoemde wijzigingen zijn besproken en akkoord bevonden door de auditcommissie in de vergaderingen van 11 december 2024 en 12 februari 2025. De externe accountant van de gemeente heeft positief geadviseerd op voorgestelde aanpassingen van het kader.

De Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) houdt zich bezig met het verduidelijken en actualiseren van richtlijnen voor gemeentelijk financieel beleid, waaronder het weerstandsvermogen. Het is de verwachting dat de commissie op relatief korte termijn met een advies komt over de opzet van de risicoparagraaf in de planning & control producten van gemeenten. De eventuele gevolgen die dit met zich mee zal brengen (voor het beleidskader) worden besproken met de auditcommissie.

Wanneer het nieuwe beleidskader niet wordt vastgesteld, zullen het weerstandsvermogen en risico's worden vastgesteld conform het beleidskader van 2019.

Duurzaamheid

Dit thema is op dit voorstel niet van toepassing.

Bestuurlijke vernieuwing

Dit thema is op dit voorstel niet van toepassing.

Financiële consequenties

Het actualiseren van het beleidskader weerstandsvermogen heeft geen directe financiële gevolgen, maar draagt bij aan een beter inzicht in risico's en bepaling van het weerstandsvermogen. Door aanpassing van de kaders zal de berekening van het weerstandsratio (verhouding tussen weerstandsvermogen en risico's) volgens de nieuwe uitgangspunten anders zijn dan conform het oude kader. Op voorhand is niet aan te geven of de ratio als gevolg van de aanpassingen naar boven of naar beneden zal, dit is afhankelijk van de daadwerkelijke risico's op het moment van bepalen van de ratio.

Uitvoering en Planning

Voorgesteld wordt om in de jaarrekening 2024 (vaststelling in 2025) al gebruik te maken van de uitgangspunten van het nieuwe kader.

Het Beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement 2025 wordt nadat het is vastgesteld bekend gemaakt in de Decentrale Regeling Overheid Publicaties (DROP). Na bekendmaking is het beleidskader van kracht.

Communicatie

Het beleidskader wordt na vaststelling gepubliceerd in de openbare kennisgevingen van de decentrale regelingen overheid publicaties (DROP).